Gemeente Amsterdam

Raadsinformatiebrief

Aan:	De leden van de gemeenteraad van Amsterdam
Datum	26 Mei 2026
Portefeuille(s)	Inclusie- en antidiscriminatiebeleid,
Portefeuillehouder(s):	Wethouder Meliani,
Behandeld door	Directie JZD (JZD@amsterdam.nl), Diversiteit
Onderwerp	Voortgang Route naar Herstel

Geachte leden van de gemeenteraad,

In september 2025 heeft het college u een brief gestuurd over de Route naar Herstel. Hierin stonden tien belangrijke aanbevelingen die verder onderzocht of uitgevoerd moeten worden. Het college beloofde u in het eerste kwartaal van 2026 te informeren over de voortgang. De Route naar Herstel is een zorgvuldig proces. Samen met de gemeenschappen werken we stap voor stap aan de uitwerking van de tien prioriteiten.

De Route naar Herstel gaat over erkenning, herstel en blijvende verandering. Dit is nodig vanwege het slavernij- en koloniale verleden en de gevolgen daarvan in het heden. In deze brief leest u wat er tot nu toe is gedaan en welke stappen we hebben gezet.

Concrete voortgang en stappen

Naamgeving foyer Raadszaal

In de bestuurlijke reactie van september 2026 kondigde het college aan te onderzoeken of er een ruimte in het stadhuis vernoemd zou kunnen worden. Dit onderzoek heeft plaatsgevonden en het college heeft besloten de foyer bij de Raadszaal te vernoemen naar Betty Bergen, een Zwarte verzetsheld. De foyer krijgt de naam *Betty Bergen Foyer*.

Betty Bergen werd op 29 mei 1905 geboren in Suriname. Ze verhuisde later naar Amsterdam en werkte als verpleegkundige. Tijdens de Tweede Wereldoorlog hielp ze Joodse onderduikers. Ze bood onderdak aan negen mensen, waaronder drie kinderen. Dit bracht haar in groot gevaar. In 1944 werd ze gearresteerd en via Kamp Vught naar concentratiekampen Ravensbrück en Dachau gestuurd. Ondanks de zware omstandigheden overleefde ze de oorlog. Vier van de onderduikers overleefden ook. Betty Bergen overleed op 4 oktober 1983 in Amsterdam.

Het college wil met deze naam een onderbelicht verhaal uit de Zwarte gemeenschap vertellen. De keuze voor Betty Bergen past bij de Route naar Herstel en bij andere namen in het stadhuis, zoals Willem Kraan, een Februaristaker. De foyer wordt in het najaar van 2026 officieel geopend. Er komt ook een passend eerbetoon in de foyer, zodat alle Amsterdammers het verhaal van Betty Bergen kunnen leren kennen.

Verkennend onderzoek koloniale roofkunst

Eén van de prioriteiten uit de Route naar Herstel is het uitvoeren van een aantal rapporten, waaronder 'Meer roofkunst terug naar de rechthebbenden'. Hiermee kan eventueel historisch onrecht worden rechtgezet.

Het college heeft besloten om een verkennend onderzoek te laten uitvoeren naar objecten uit een koloniale context in de collectie Amsterdam. Hierover is een eerste bestuurlijk gesprek geweest met de directies van het Amsterdam Museum en het Stedelijk Museum Amsterdam. De directies hebben ingestemd mee te zullen werken aan dit verkennend onderzoek.

Doel van het onderzoek is zicht te krijgen op welke objecten er zijn waarbij sprake is van mogelijk onvrijwillig bezitsverlies. Dit zal vervolgens transparant gemaakt worden op een nader te bepalen wijze. De raad wordt in Q4 2026 geïnformeerd over de voortgang van de verkenning.

Keti Koti Leerwerkboek

In samenwerking met schoolbestuur ZONOVA en striptekenaar Darryl Veldman ontwikkelt stadsdeel Zuidoost een Keti Koti leerwerkboek voor de bovenbouw van het primair onderwijs. Dit leerwerkboek wordt naar verwachting in Q3 2026 gepresenteerd en vanuit het stadsdeel verspreid onder de scholen in Zuidoost waarna onderzocht wordt door het college of en hoe het breder verspreid kan worden onder scholen in heel Amsterdam.

Het Keti Koti Leerwerkboek draagt bij aan het vergroten van de kennis van leerlingen op de basisscholen over het slavernijverleden. De samenwerking met ZONOVA zorgt ervoor dat het leerwerkboek aansluit op de behoeften van leerkrachten en leerlingen en aansluit bij de leerdoelen.

Aanstelling kwartiermakers

De Route naar Herstel benadrukt dat herstel alleen mogelijk is in samenspraak met de gemeenschappen. Hun kennis en ervaring zijn richtinggevend. Zoals beschreven in de bestuurlijke reactie van 16 september 2025 worden vier prioriteiten verder uitgewerkt met de gemeenschappen.

Het gaat om de volgende prioriteiten:

1. Richt een fonds in eigen beheer in voor nazaten, zodat zij eigenaarschap hebben en regie kunnen voeren op psychosociaal, cultureel, educatief en economisch gebied.
2. Faciliteer een multifunctioneel gebouw van en voor de Zwarte gemeenschap.
3. Investeer in zelforganisaties en bestuurlijke kennis voor het versterken van de maatschappelijke infrastructuur
4. Faciliteer (in elk stadsdeel) een herstel- en helingstation, een safe space waar mensen geholpen kunnen worden.

In december 2025 zijn vier expertsessies georganiseerd met 35 experts en ervaringsdeskundigen uit Afro-Surinaamse, Caribische, Inheemse en Marrongemeenschappen. Op tafel lagen vragen waarmee concreet richting gegeven kan worden aan uitvoering van deze vier prioriteiten.

De sessies gaven richting aan de uitvoering en boden ruimte voor dialoog en heling. Enkele quotes van de deelnemers: "Dit hadden we nodig". "Wat fijn om hier onderdeel van te kunnen zijn". "Ik heb het gevoel dat er echt een stap gezet gaat worden". "Dit voelde anders dan "normaalgesproken".

Het college heeft mede op basis van de uitkomsten van de expertsessies besloten vier kwartiermakers aan te stellen om de vier aanbevelingen verder uit te werken in co-creatie met de gemeenschappen. De kwartiermakers fungeren als brug tussen gemeente en gemeenschappen en zorgen voor een gedeelde basis voordat de prioriteiten worden uitgevoerd. De kwartiermakers worden in Q3 2026 aangesteld voor een periode van een jaar.

De kwartiermakers hebben als opdracht om de vier prioriteiten inhoudelijk, organisatorisch en procesmatig gereed te maken voor uitvoering in nauwe samenspraak met de betrokken beleidsadviseurs. De inzet van kwartiermakers is bedoeld om ruimte te creëren voor zorgvuldige ontwikkeling, vertrouwen en samenwerking. Zij maken de overgang mogelijk van visie naar uitvoerbare realiteit, zonder het community-gedreven karakter van de Route naar herstel te verliezen. Daarmee vormen zij een cruciale schakel tussen ambitie en daadwerkelijke verandering.
Hun rol is verkennend, verbindend en voorbereidend.

Concreet betekent dit:

- het opzetten en begeleiden van participatieve trajecten met betrokken experts (uit de gemeenschappen);
- het ophalen en structureren van behoeften, randvoorwaarden en zorgen;
- het verkennen van mogelijke governance- en eigenaarschapsmodellen;
- het uitwerken van scenario's voor juridische en financiële inbedding;
- het formuleren van heldere uitvoeringsvoorstellen;
- het adviseren over fasering, risico's en randvoorwaarden;
- en het zorgen voor samenhang tussen de vier aanbevelingen

Tot slot
Het college blijft doorwerken aan de uitvoering van alle tien de prioriteiten en de verankering in beleid. Zo is in het nieuwe beleidskader *Kunst in de openbare ruimte* expliciet aandacht voor representatie van onder andere de Zwarte gemeenschappen in kunst en herdenkingsmonumenten.

De Route naar Herstel is een proces dat zorgvuldigheid vereist. We zijn ons bewust van de lange strijd voor erkenning, herstel en heling. Het college benadrukt het belang van de Route naar Herstel ook in de overdracht naar het volgende college. Hoewel het proces langzaam kan voelen geloven wij dat kleine stappen leiden tot duurzame bewustwording en verandering. En dat is waar we naartoe werken.

Met vriendelijke groet,
Namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Amsterdam,

Touria Meliani
Wethouder Inclusie- en antidiscriminatiebeleid en Kunst en Cultuur